

Nr. 265 *** NIEUWS VAN HER EN DER *** februari 2018
Uitgave van het Afrika-Europa Netwerk E-mail: cubr@knr.nl
Web: www.afrikaeuropanetwerk.nl

Land grabbing en de Afrikaanse kerk

Het *Africa Europe Faith and Justice Network* was mede-organisator van een conferentie over 'land grabbing' die van 21-23 november jl. plaatsvond in Abidjan (Ivoorkust). Er namen veel kerkelijke leiders deel, waaronder ook bisschoppen en aartsbisschoppen. Daarnaast was er een brede vertegenwoordiging vanuit overheid en NGO's. Indrukwekkend waren de getuigenissen van mensen uit getroffen gebieden. Chika Onyejiwa CSSp, coördinator van het AEFJN kantoor te Brussel, doet verslag.

Tijdens de conferentie spraken vertegenwoordigers van gemeenschappen die waren getroffen door 'land grabbing' – de uitverkoop van hun land aan grote buitenlandse ondernemingen. Ze vertelden over de vernietiging van ecosystemen en natuurgebieden die voor hen heilig zijn. Ze vertelden dat het verlies van hun landbouw ingrijpende gevolgen heeft voor hun cultuur en overlevingskansen. Ze gingen vooral gebukt onder gevoelens van schuld, het gevoel dat ze niet alleen zichzelf te kort hadden gedaan maar ook toekomstige generaties.

Er klonk fundamentele kritiek tijdens de conferentie op ontwikkelingsmodellen die zich eenzijdig richten op economische groei. Wat heb je aan ontwikkelingsprogramma's die pretenderen een eind te willen maken aan honger en armoede in Afrika, maar in de praktijk gericht zijn op het verhogen van het BNP van Afrikaanse landen? Onder het mom van 'ontwikkeling' worden nieuwe technologieën ingevoerd die het makkelijker maken om grondstoffen te exploiteren, zonder rekening te houden met de menselijke waardigheid. Dit druist in tegen de Afrikaanse levensfilosofie van Ubuntu, waarin het welzijn van de mensen en de gemeenschap centraal staat. De economie staat ten dienste van de mensen en niet andersom. De christelijke antropologie onderschrijft deze visie. Elk mens is immers beeld en gelijkenis van God.

We veroordelen dus de systematische uitbuiting van Afrika door de 'meer ontwikkelde' landen veroordelen. Maar we zijn ook van mening dat de medeplichtigheid van Afrikaanse regeringen en instellingen een onvergeeflijke misdaad vormt tegen hun eigen bevolkingen. Ik ben ervan overtuigd dat Afrika alleen dan de vicieuze cirkel van armoede kan doorbreken als ze voor haarzelf opkomt, zelf haar economische programma's ontwikkelt en haar toekomst in eigen handen neemt. Economische ontwikkelingsprogramma's waarvan wordt gezegd dat ze ten goede zullen komen aan Afrika, staan vaak ten dienste van de belangen van de landen die deze programma's hebben opgesteld.

Afrika heeft alles in zich om een groots continent te worden. Maar om te beginnen moet het de hardnekkige corruptie aanpakken die kleeft aan haar politieke systeem en de democratische instellingen versterken. Ze moet een duidelijke visie hebben op wat ze wil bereiken met economische samenwerking.

Wat dat betreft moet de kerk van Afrika haar verantwoordelijkheid nemen. Ze is in veel gevallen de enige gezaghebbende stem voor de armen in Afrika en kan als zodanig een katalysator vormen voor het maatschappelijke omvormingsproces. Toegang tot en controle van land, water, zaden en natuurlijke grondstoffen zijn essentieel binnen de huidige wereldeconomie. Het zijn gaven die God ons ter beschikking stelt ten dienste van het algemeen welzijn. Ze moeten worden veilig gesteld voor toekomstige generaties. De strijd tegen 'land grabbing' en de uitbuiting van grondstoffen in Afrika is een strijd waarin de kerk haar kinderen en haar natuurlijke omgeving in bescherming neemt. Een deelnemer aan de conferentie verwoordde heel juist dat "...het tijd is dat de religieuzen en de kerk in Afrika de belangen van de eigen gemeenschap overstijgen en zich uitspreken tegen de bedreiging van 'land grabbing' in Afrika en een onrechtvaardig economisch systeem. De reden om dit te doen is eenvoudigweg dat deze de ontwikkeling van het menselijk welzijn in de weg staan en ons gemeenschappelijke huis bedreigen; hoe zou de kerk in Afrika onverschillig kunnen staan ten opzichte van de schreeuw van de armen en de schreeuw van de aarde in Afrika?"

Bron: AEFJN.org, 30/1/2018

De wereld profiteert van de rijkdom van Afrika

Een studie van een coalitie van Engelse NGO's uit 2017 concludeert dat de rest van de wereld veel meer profiteert van de natuurlijke rijkdommen van Afrika dan inwoners van het continent zelf.

Afrikaanse landen ontvingen in 2015 US\$162 miljard, voornamelijk in de vorm van leningen, hulp en overmakingen van individuen. Maar in hetzelfde jaar vloede volgens het 'Honest Accounts' rapport 203 miljard dollar weg. Dit gebeurde direct, door rente op leningen of door winsten die worden weggesluisd door multinationale ondernemingen (legaal of illegaal via belastingparadijzen). Maar ook indirect: door de kosten die Afrikaanse landen moeten maken om tegemoet te komen aan afspraken die de internationale gemeenschap hen oplegt (in verband met klimaatafspraken of economische ontwikkelingsprogramma's).

Bernard Adaba, beleidsanalist bij ISODEC (*Integrated Social Development Centre*) in Ghana zei: 'Ontwikkeling in Afrika is onmogelijk zolang elk jaar miljarden wegvloeien via multinationals die grondstoffen winnen, via belastingparadijzen of illegale houtkap en visvangst. Er moet serieus worden gewerkt aan een economisch beleid dat Afrikaanse landen in staat stelt om tegemoet te komen aan de behoeften van haar bevolking, in plaats van dat we worden gebruikt als melkkoeien voor westerse bedrijven en overheden. Het bloeden van Afrika moet stoppen!'

Dr. Jason Hickel, economisch antropoloog aan de London School of Economics, is ook van mening dat de dominante visie op buitenlandse hulp onevenwichtig is: 'Een van de vele problemen met het ontwikkelingsverhaal is dat men in de ontwikkelde landen denkt dat de rijke landen de arme landen helpen. Terwijl in werkelijkheid de ongelijke verhoudingen ertoe leiden dat de rijke landen profiteren van de rijkdom van de arme landen.'

Het rapport doet enkele concrete aanbevelingen. Zo zouden multinationale bedrijven die dochterbedrijven hebben in belastingparadijzen niet langer zaken mogen doen in Afrikaanse landen; moeten hulpprogramma's worden opgesteld die echt ten goede komen aan de bevolking; moet 'hulp' vooral worden gezien als een manier om veroorzaakte schade te betalen. *Bron: Karen McVeigh (The Guardian)*